

Однак, зазначені маршрути поки ще користуються недостатньою увагою вантажовласників. Це, у першу чергу, пов'язано зі складнощами у перетині кордону та загалом з високим рівнем корупції та монополізації перевезень в Україні. Однак, можна сподіватись, що імплементація угоди з ЄС про асоційоване членство та зону вільної торгівлі сприятиме зменшенню перешкод у перетині кордонів, стимулюватиме початок реальних реформ по боротьбі з корупцією та демонополізації транспортної галузі в Україні, що призведе до впровадження ефективної «змішаної» моделі інтермодальних перевезень між Україною та іншими країнами Європи.

Список використаних джерел:

1. Климович Л., Шека Е. Международный рынок транспортно-логистических услуг и перспективы белорусской логистики [Електронний ресурс] // Журнал международного права и международных отношений, 2012, № 1. – Режим доступу: <http://evolutio.info/content/view/1938/235/>
2. Колик А. В. К выбору модели интермодального логистического сервиса для национальной экономики // Логистика. – 2013, № 2. – С. 28-31.
3. Йеспер Педерсен. Контейнерный рынок Черноморья [Електронний ресурс] // Черноморский контейнерный саммит. Порты Украины, № 07 (139), 2014. – Режим доступу: <http://portsukraine.com/node/3777>.

Фарбота Г.Р.

студентка,

Національний авіаційний університет

АНАЛІЗ РОЗВИТКУ РИНКУ ВІЙСЬКОВОГО АВІАБУДУВАННЯ ІНДІЇ

Поряд з світовими лідерами у сфері військового авіабудування, такими як США, Бразилія, країни ЄС, Росія; мають стрімкі темпами розвитку країни Азії та Індія. Передусім перспективним для розвитку авіабудування в цих країнах є наявність дешевої сировини та кваліфікованого ринку робочої сили. У майбутньому такі країни планують вийти на передові позиції у розвитку цієї галузі та співпрацювати з вже відомими світовими лідерами військового авіабудування.

Індія наголошує на зміні у державній політиці, що через 10-12 років, принаймні, половина від загального обсягу озброєнь і військової техніки в цій країні має бути вітчизняного виробництва. Такі цілі спрямовані на підтримку індійського військово-промислового комплексу (ВПК).

Індійські ВПС підготували всебічну довгострокову програму перспективного розвитку «Long Term Perspective Plan» (LTPP) до 2027 року з метою можливого протистояння з повітря усім прогнозованим загрозам. Уряд асигнує на це відповідні кошти. Амбітні завдання вирішуються при реалізації трьох основних програм: закупівлі нової авіатехніки для оновлення авіапарку, модернізації військової техніки і повного укомплектування авіаційних частин персоналом найвищого рівня і його безперервного навчання.

ВПС Індії планували витратити на закупівлі нової техніки і модернізацію свого парку 70 мільярдів доларів з 2012 по 2021 рік. В майбутні 15 років індійські ВПС витратять 150 мільярдів доларів на оборонні закупівлі.

Багато десятиліть індійські ВПС були обмежені в основному одним джерелом поставок – СРСР/Росією. Велика частина техніки до теперішнього часу застаріла. Сьогодні індійські військові стурбовані зниженням ефективності свого авіапарку і ряду інших показників. Але зусилля Організації оборонних досліджень і розробок Індії DRDO (Defence Research and Development Organisation) і місцевої авіакосмічної промисловості поки не в змозі забезпечити ВПС Індії можливостями, на які вони розраховують. Практично повна залежність від іноземних постачальників перспективних технологій і передового обладнання потенційно є основним фактором, який може загрожувати боєздатності національних ВПС.

Індія – найбільший у світі імпортер зброї. Країна в 2009-2013 роках збільшила військові закупівлі аж на 111%. Найбільшим торговельним партнером Індії у сфері військового озброєння є Росія. В минулому році Росія поставила в Індію озброєнь і військової техніки на 4,78 млрд. дол. США.

Військовий експорт Індії за попередні роки був мізерно малим, порівняно з імпортом. З 2010-2012 роки виручка від таких замовлень склала близько 183 млн. доларів (її основу склала продаж в країні Африки, Азії і Південної Америки літаків та вертольотів виробництва державної корпорації «HAL» і стрілецької зброї та боєприпасів виробництва держконцерну «OFB»).

В останні роки Індія намагається диверсифікувати ринок озброєнь. Яскравий приклад тому – гучний тендер на закупівлю 126 нових літаків для ВПС Індії для заміни застарілих Міг-21. Його виграв багатоцільовий винищувач 4 покоління «Rafale» французької компанії «Dassault», а російський Міг-35 вибув з боротьби.

Індія спочатку придбала близько 50 готових машин (Су-30МКІ), потім купила ліцензію і розпочала складання цих літаків на своїх підприємствах (в Індії було відправлено 50 технологічних комплектів для ліцензійної збірки). І хоча до літаків чисто індійського виробництва «Tejas» (введення в експлуатацію в 2015р.) є чимало нарікань, проте індійці готові експортувати до 1000 таких винищувачів. Таким чином, індійці не тільки наситили свою авіацію літаками, але тепер готові поставляти на експорт свою продукцію.

Основна задача, яка стоїть перед ВПС Індії в даний час, полягає в придбанні та інтеграції військових платформ, заснованих на новітніх технологічних принципах та модернізації військової техніки. У найближче десятиліття тільки літаків винищувальної авіації планується ввести в дію 460 одиниць (індійський «Tejas» (148 одиниць), 126 французьких винищувачів «Rafal», 144 винищувача 5 покоління «FGFA», додатково 42 багатоцільових винищувачів Су-30МК2, 75 навчально-тренувальних літаків «Pilatus», 2 – дальнього радіолокаційного виявлення і управління (АВАКС і В) на базі російського транспортного літака Іл-76, 10 військово-транспортних З-17 виробництва «Boing», 80 вертольотів середнього класу, 22 ударних вертольота, 12 вертольотів VIP-класу).

Найближчим часом ВПС Індії можуть підписати найбільші в історії свого військово-технічного співробітництва з зарубіжними країнами військові контракти на загальну суму 25 мільярдів доларів.

Будуть модернізовані не тільки повітряні судна, а й системи повітряного командування. Після поставки в ВПС Індії системи ISTAR будуть інтегровані з вже існуючою системою повітряного командування і контролю індійської розробки IACCS (India's Air Command and Control System). Вона заснована на аналогічній системі стандарту НАТО і дозволяє управляти рухом літаків і координувати його, контролювати виконання бойових завдань авіацією, проводити розвідувальну діяльність. У IACCS інтегруються літаки АВАКС і радари різного призначення, що дозволяє здійснювати передачу отриманих даних у центральну систему управління військами. Відмінність між літаками ISTAR і АВАКС в тому, що перший призначений для відстеження наземних цілей і управління військами на полі бою, а другий – для цілевказівки повітряних цілей і забезпечення роботи протиповітряної оборони сухопутних військ. Планується докорінна модернізація інфраструктури аеропортів, що задіяні у військовій сфері.

Можна зазначити, що удосконалення деяких повітряних суден буде коштувати дорожче ніж придбання. Модернізація «Міраж-2000» до стандарту 5 покоління обійдеться в 30 млн дол. за одиницю, тобто дорожче, ніж придбання цих літаків (закупівна ціна дорівнювала близько 24 млн дол. за одиницю).

Важливим аспектом реструктуризації індійських ВПС є збільшення числа військовослужбовців та їх навчання експлуатації нової техніки. ВПС планують довести чисельність ескадрилій винищувальної авіації до 40-42 до кінця 14-го п'ятирічного періоду (2022-2027) і, можливо, до 45 одиниць до моменту реалізації 15-го періоду (2027-2032). В даний час у складі ВПС Індії є 34 ескадрильї. Передбачається досягти вищої боєготовності після прийняття на озброєння всіх запланованих до серійного ліцензійного виробництва винищувачів Су-30МКІ, «MMRCA», «FGFA».

За минулі три фінансових роки військово-повітряним силам асигновано більше коштів на оборонні закупівлі, ніж іншим видам ВПС. У наступні кілька років ця тенденція збережеться.

В індійських ВПС немає іншого вибору, окрім придбання технологій і техніки за кордоном. Існує і можливість спільних розробки та виробництва, а також співпраці з країнами, що останнім часом працюють за офсетними програмами. Цей напрямок є найбільш доцільним з точки зору отримання військовою технікою статусу вітчизняного продукту. Індійська компанія «Hindustan Aeronautics» також випускає літаки схожі за технічною характеристикою з АН-178, але продукція не є такою розповсюдженою. Тому як для індійського, так і для українського виробників така співпраця при проектуванні спільних повітряних суден буде більш продуктивною. Але Україна лише домовилася про виконання контракту по ремонту, продовження ресурсу та переобладнання військово-транспортних літаків Ан-32 для індійських ВПС.

Індія підписувала контракти про співпрацю з такими країнами, як: США, Франція, Росія. Контракт вартістю 1,6 млрд. доларів на поставку технологічних комплектів для ліцензійного складального виробництва Су-30МКІ корпорацією «HAL» підписаний у грудні 2012 року між Індією та Росією. «HAL» вже виробляє бойові літаки Су-30МКІ і «Tejas». У перспективі компанія також стане випускати «Rafal», що виграв тендер MMRCА, і винищувач 5 покоління FGFA спільної російсько-індійської розробки. Міністерство оборони Індії підписало в 2011 році з урядом США угоду про постачання методом «LOA» (Letter of Offer and Acceptance) 10 важких стратегічних військово-транспортних літаків (ВТЛ) З-17 «Globemaster III» на суму 5 млрд. доларів. Всі літаки будуть поставлені до 2015 року. Інші ВТЛ «Boing» обіцяє передати замовнику в 2014 р. За аналогією з С-130J ВПС Індії планують збільшити парк З-17 ще на 10 літаків.

Одне з головних завдань ВПС Індії в перспективі буде полягати в здійсненні стратегічних повітряних перевезень. В забезпеченні міжнародної безпеки потрібний поступовий розвиток ВПС в напрямку сил швидкого реагування, але всередині країни на порядку денному стоїть створення регулярних сил безпеки.

Беручи до уваги закріпленій нещодавно за Індією статус регіональної держави, зростаючу роль і відповідальність країни новому геополітичному і геостратегічному положенню, відновлення партнерських відносин з США, Індії може бути пред'явлено вимогу перекидання численних військ в будь-який регіон. Термін служби авіа парку закінчується, та його треба наново формувати.

На тактичному рівні ВПС повинні бути забезпечені парком середніх тактичних військово-транспортних літаків і вертольотів, здатних до швидкого реагування та меншої дальності. Очевидно, Індії необхідно розширювати парк заправників, якщо вона має намір володіти значними можливостями в перекиданні військ і військової техніки впливати в цьому сегменті.

На стратегічному рівні ВПС повинні бути в змозі забезпечити ймовірне ядерне стримування Пакистану і Китаю. Для нанесення стратегічних ударів по території супротивника ВВС необхідно тримати на озброєнні авіаційні ракети, розміщені на платформах з потужної апаратури радіоелектронної боротьби. При цьому тактичні ролі можуть бути передані БЛА і вертольотам.

Ці сили зобов'язані володіти здатністю забезпечити швидку відповідь у кризовій ситуації і мати логістичну підтримку з метою виконання завдань протягом тривалого проміжку часу.